

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра терапевтичної стоматології

MINISTRY OF PUBLIC HEALTH OF UKRAINE
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL ACADEMY»
Department of Therapeutic Dentistry

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
для студентів IV курсу

CLINICAL PRACTICE
OF THERAPEUTIC STOMATOLOGY
for IV year students

Навчальний посібник
Educational Methodical Textbook

Київ
«Центр учбової літератури»
2018

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра терапевтичної стоматології

MINISTRY OF PUBLIC HEALTH OF UKRAINE
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL ACADEMY»
Department of Therapeutic Dentistry

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
для студентів IV курсу

CLINICAL PRACTICE
OF THERAPEUTIC STOMATOLOGY
for IV year students

Навчальний посібник
Educational Methodical Textbook

Київ
«Центр учбової літератури»
2018

УДК 616.31-085:378.147.88] (075.8)
Н 13

*Рекомендовано Вченою радою
Вищого державного навчального закладу України
«Українська медична стоматологічна академія» як посібник для студентів
стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України
(протокол № 3 від 22.11.2017 р.).*

Рецензенти:

Самойленко А. В. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Дніпропетровської державної медичної академії;
Рябоконь Є. М. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Харківського національного медичного університету.

Автори:

Петрушанко Тетяна Олексіївна – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Ніколішин Анатолій Карлович – професор, доктор медичних наук, професор кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Іленко Наталія Миколаївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Ніколішина Елла В'ячеславівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Іваницький Ігор Олексійович – кандидат медичних наук, асистент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА».

Н 13 **Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів IV курсу:**
Навчальний посібник. / Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко, Е. В. Ніколішина, І. О. Іваницький – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 288 с.

ISBN 978-617-673-699-8

Навчально-методичний посібник базується на оновленому навчальному плані і програмі з виробничої практики по терапевтичній стоматології для студентів IV курсу; містить перелік знань, вмінь, практичних навичок, якими має оволодіти студент, а також шляхи їх реалізації.

Велика увага приділяється також організації, методиці проведення практики, медичній і методичній документації, правилам заповнення щоденника з розділів «Одонтопатологія» та «Захворювання пародонта».

ISBN 978-617-673-699-8

© Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко,
Е. В. Ніколішина, І. О. Іваницький., 2018.
© Видавництво «Центр учбової літератури», 2018.

УДК 616.31-085:378.147.88] (075.8)
Н 13

*Рекомендовано Вченою радою
Вищого державного навчального закладу України
«Українська медична стоматологічна академія» як посібник для студентів
стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України
(протокол № 3 від 22.11.2017 р.).*

Рецензенти:

Самойленко А. В. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Дніпропетровської державної медичної академії;
Рябоконь Є. М. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Харківського національного медичного університету.

Автори:

Петрушанко Тетяна Олексіївна – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Ніколішин Анатолій Карлович – професор, доктор медичних наук, професор кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Іленко Наталія Миколаївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Ніколішина Елла В'ячеславівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА»;
Іваницький Ігор Олексійович – кандидат медичних наук, асистент кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА».

Н 13 **Виробнича практика з терапевтичної стоматології для студентів IV курсу:**
Навчальний посібник. / Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко, Е. В. Ніколішина, І. О. Іваницький – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 288 с.

ISBN 978-617-673-699-8

Навчально-методичний посібник базується на оновленому навчальному плані і програмі з виробничої практики по терапевтичній стоматології для студентів IV курсу; містить перелік знань, вмінь, практичних навичок, якими має оволодіти студент, а також шляхи їх реалізації.

Велика увага приділяється також організації, методиці проведення практики, медичній і методичній документації, правилам заповнення щоденника з розділів «Одонтопатологія» та «Захворювання пародонта».

ISBN 978-617-673-699-8

© Т. О. Петрушанко, А. К. Ніколішин, Н. М. Іленко,
Е. В. Ніколішина, І. О. Іваницький., 2018.
© Видавництво «Центр учбової літератури», 2018.

УДК 616.31-085:378.147.88] (075.8)

*Recommended by the Academic Council of the
Higher State Educational Institution of Ukraine "Ukrainian Medical Dentistry Academy"
(Minutes No. 3 of 22.11.2017).*

Reviewers:

Samoilenko A. V. – professor, doctor of medical science, head of the Department of Therapeutic Dentistry, Dnipropetrovsk State Medical Academy;
Ryabokon Y. M. – professor, doctor of medical science, head of the Department of Therapeutic Dentistry, Kharkiv National Medical University.

Authors:

Petrushanko T.O. – doctor of medical science, professor, Head of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Nikolishin A.K. – doctor of medical science, professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Ilenko N.M. – candidate of medical science, assistant professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Nikolishina E.V. – candidate of medical science, assistant professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Ivanitsky I.O. – candidate of medical science, assistant of the Department of Therapeutic Stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”.

Clinical practice on Therapeutic stomatology for IV year students. Educational Methodical Textbook for stomatology department students of medical educational establishments of III-IV accreditation levels. / Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M., Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O. – Kyiv: «Centr uchbovoy literatury», 2018. – 288 p.

ISBN 978-617-673-699-8

The instructional manual is based on the curriculum and syllabus for clinical practice in therapeutic dentistry for the IVth year students. It comprises the list of knowledge, abilities and practical skills, which student should master during the clinical practice.

Much attention is also paid to organization and procedures of clinical practice, medical and methodical documentation, rules of keeping the register of clinical practice according to the units «Odontology» and «Periodontal Diseases».

ISBN 978-617-673-699-8

© Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M.,
Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O., 2018.
© Publishing «Centr uchbovoy literatury», 2018.

УДК 616.31-085:378.147.88] (075.8)

*Recommended by the Academic Council of the
Higher State Educational Institution of Ukraine "Ukrainian Medical Dentistry Academy"
(Minutes No. 3 of 22.11.2017).*

Reviewers:

Samoilenko A. V. – professor, doctor of medical science, head of the Department of Therapeutic Dentistry, Dnipropetrovsk State Medical Academy;
Ryabokon Y. M. – professor, doctor of medical science, head of the Department of Therapeutic Dentistry, Kharkiv National Medical University.

Authors:

Petrushanko T.O. – doctor of medical science, professor, Head of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Nikolishin A.K. – doctor of medical science, professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Ilenko N.M. – candidate of medical science, assistant professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Nikolishina E.V. – candidate of medical science, assistant professor of the Department of Therapeutic stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”;
Ivanitsky I.O. – candidate of medical science, assistant of the Department of Therapeutic Stomatology, Higher state educational establishment of Ukraine “Ukrainian medical stomatological academy”.

Clinical practice on Therapeutic stomatology for IV year students. Educational Methodical Textbook for stomatology department students of medical educational establishments of III-IV accreditation levels. / Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M., Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O. – Kyiv: «Centr uchbovoy literatury», 2018. – 288 p.

ISBN 978-617-673-699-8

The instructional manual is based on the curriculum and syllabus for clinical practice in therapeutic dentistry for the IVth year students. It comprises the list of knowledge, abilities and practical skills, which student should master during the clinical practice.

Much attention is also paid to organization and procedures of clinical practice, medical and methodical documentation, rules of keeping the register of clinical practice according to the units «Odontology» and «Periodontal Diseases».

ISBN 978-617-673-699-8

© Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M.,
Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O., 2018.
© Publishing «Centr uchbovoy literatury», 2018.

З М І С Т

Вступ	6
Зміст модуля «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» для студентів IV курсу.	7
Перелік вмінь та практичних навичок для підсумкового модульного контролю модуля «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» для студентів IV курсу	10
Перелік практичних навичок та вмінь на час проходження виробничої лікарської практики	12
Тематика лекцій та бесід для санітарної освіти пацієнтів під час виробничої практики	13
Обов'язки керівника практики – представника вузу	14
Обов'язки керівника практики від лікувальної установи.	15
Обов'язки студента	16
Форма текстового звіту	18
Підведення підсумків проходження виробничої практики.	19
Критерії оцінювання виробничої практики.	19
Форма щоденника з виробничої практики та методичні вказівки щодо його ведення.	23
Класифікації хвороб зубів та пародонта	42
Приклад заповнення щоденника виробничої практики	72
Обсяг допомоги лікаря стоматолога-терапевта на амбулаторному прийомі при стоматологічних захворюваннях з гострим перебігом	74
Основні невідкладні стани пацієнтів, які можливі на амбулаторному стоматологічному прийомі, та характер при цьому невідкладної допомоги	76
Література	84
Додатки	86
Рецепти найбільш поширених лікарських засобів	86
Основна медична документація для засвоєння під час проходження виробничої практики.	91
Виписка з «Протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «терапевтична стоматологія»	106

З М І С Т

Вступ	6
Зміст модуля «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» для студентів IV курсу.	7
Перелік вмінь та практичних навичок для підсумкового модульного контролю модуля «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» для студентів IV курсу	10
Перелік практичних навичок та вмінь на час проходження виробничої лікарської практики	12
Тематика лекцій та бесід для санітарної освіти пацієнтів під час виробничої практики	13
Обов'язки керівника практики – представника вузу	14
Обов'язки керівника практики від лікувальної установи.	15
Обов'язки студента	16
Форма текстового звіту	18
Підведення підсумків проходження виробничої практики.	19
Критерії оцінювання виробничої практики.	19
Форма щоденника з виробничої практики та методичні вказівки щодо його ведення.	23
Класифікації хвороб зубів та пародонта	42
Приклад заповнення щоденника виробничої практики	72
Обсяг допомоги лікаря стоматолога-терапевта на амбулаторному прийомі при стоматологічних захворюваннях з гострим перебігом	74
Основні невідкладні стани пацієнтів, які можливі на амбулаторному стоматологічному прийомі, та характер при цьому невідкладної допомоги	76
Література	84
Додатки	86
Рецепти найбільш поширених лікарських засобів	86
Основна медична документація для засвоєння під час проходження виробничої практики.	91
Виписка з «Протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «терапевтична стоматологія»	106

TABLE OF CONTENTS

Introduction	152
Contents of the Module “Clinical Practice in Therapeutic Dentistry” for the 4th year students.	153
The list of abilities and practical skills for the final module control on “Clinical Practice in Therapeutic Dentistry” for the 4th year students	155
The list of minimum practical skills that students should master during practical training in therapeutic dentistry	157
Topics of lectures and discussions on the sanitary education of patients during the clinical practice	158
Duties of the practice supervisor – representative of a medical university	159
Duties of the practice supervisor – representative of a health care facility	160
Student’s duties	161
The reporting text form	163
Summarizing the outcomes of clinical practice	164
Assessment criteria of clinical practice.	164
The form of diary for clinical practice and methodical guidelines on keeping records	167
Classification of dental and periodontal diseases	186
Example of filling in the diary of clinical practice.	214
The scope of medical care, provided by dental therapist during the outpatient appointment in dental diseases of acute course	216
Major urgent conditions of patients that can possibly occur during the outpatient appointment, and the nature of emergency care	218
The list of references cited in the text	226
Appendix	228
The list of most commonly used medications	228
Basic medical documentation which students should master during the clinical practice	234
Extract from “Protocols on medical care delivery for specialty “Therapeutic Dentistry”.	247

TABLE OF CONTENTS

Introduction	152
Contents of the Module “Clinical Practice in Therapeutic Dentistry” for the 4th year students.	153
The list of abilities and practical skills for the final module control on “Clinical Practice in Therapeutic Dentistry” for the 4th year students	155
The list of minimum practical skills that students should master during practical training in therapeutic dentistry	157
Topics of lectures and discussions on the sanitary education of patients during the clinical practice	158
Duties of the practice supervisor – representative of a medical university	159
Duties of the practice supervisor – representative of a health care facility	160
Student’s duties	161
The reporting text form	163
Summarizing the outcomes of clinical practice	164
Assessment criteria of clinical practice.	164
The form of diary for clinical practice and methodical guidelines on keeping records	167
Classification of dental and periodontal diseases	186
Example of filling in the diary of clinical practice.	214
The scope of medical care, provided by dental therapist during the outpatient appointment in dental diseases of acute course	216
Major urgent conditions of patients that can possibly occur during the outpatient appointment, and the nature of emergency care	218
The list of references cited in the text	226
Appendix	228
The list of most commonly used medications	228
Basic medical documentation which students should master during the clinical practice	234
Extract from “Protocols on medical care delivery for specialty “Therapeutic Dentistry”.	247

ВСТУП

Навчально-методичний посібник базується на оновленому навчальному плані і програмі з виробничої практики по терапевтичній стоматології для студентів IV курсу; містить перелік знань, вмінь, практичних навичок, якими має оволодіти студент, а також шляхи їх реалізації.

Велика увага приділяється також організації, методиці проведення практики, медичній і методичній документації, правилам заповнення щоденника з розділів «Одонтопатологія» та «Захворювання пародонта».

В додатку наведені виписки з наказів МОЗ України за №507 від 28.12.2002 р., № 566 від 23.11.2004 р., № 110 від 14.02.2012 р., № 527 від 28.07.2014 р., по правилам заповнення звітної документації, визначення кількісних та якісних показників роботи лікаря–стоматолога та проведення диспансеризації хворих із ураженнями зубів та захворювань тканин пародонта. Наведені прописи найбільш вагомих лікарських засобів, що застосовуються в терапевтичній стоматології при лікуванні уражень зубів та тканин пародонта. Приділена увага характеру невідкладної допомоги на амбулаторному стоматологічному прийомі пацієнтам із гострим перебігом основних стоматологічних захворювань та у випадках виникнення загальних невідкладних станів.

ВСТУП

Навчально-методичний посібник базується на оновленому навчальному плані і програмі з виробничої практики по терапевтичній стоматології для студентів IV курсу; містить перелік знань, вмінь, практичних навичок, якими має оволодіти студент, а також шляхи їх реалізації.

Велика увага приділяється також організації, методиці проведення практики, медичній і методичній документації, правилам заповнення щоденника з розділів «Одонтопатологія» та «Захворювання пародонта».

В додатку наведені виписки з наказів МОЗ України за №507 від 28.12.2002 р., № 566 від 23.11.2004 р., № 110 від 14.02.2012 р., № 527 від 28.07.2014 р., по правилам заповнення звітної документації, визначення кількісних та якісних показників роботи лікаря–стоматолога та проведення диспансеризації хворих із ураженнями зубів та захворювань тканин пародонта. Наведені прописи найбільш вагомих лікарських засобів, що застосовуються в терапевтичній стоматології при лікуванні уражень зубів та тканин пародонта. Приділена увага характеру невідкладної допомоги на амбулаторному стоматологічному прийомі пацієнтам із гострим перебігом основних стоматологічних захворювань та у випадках виникнення загальних невідкладних станів.